

कृत्स्नजगदभिवृद्धिकारिण्यै, 'दिवे च', 'जगतो' धारयित्री
'पृथिव्यै च', 'नमः' नमस्कारं, 'अकरं' करोमि ॥

(७) अथैककपालस्कन्नप्रायश्चित्तहोमे मन्त्रमाह । "अ-
स्कान् द्यौः पृथिवीम् । अस्कानृषभो युवा गाः ॥ ३ ॥ स्कन्नेमा
विश्वा भुवना । स्कन्नो यज्ञः प्रजनयतु । अस्कानजनि प्राज-
नि । आ स्कन्नाजायते वृषा । स्कन्नात् प्रजनिषीमहि" इति ।
अत्र स्कन्देतिधातुः प्राप्त्यर्थो न तु शेषणार्थः । 'द्यौः', इयं
वृष्टिद्वारेण 'पृथिवीम्', 'अस्कान्' प्राप्नोति, 'युवा ऋषभः', च
वत्सोत्पादनाय 'गाः', 'अस्कान्' प्राप्नोति, 'इमा विश्वा भुवनानि'
दृश्यमानानि सर्वाणि भूतजातानि, 'स्कन्नो' परस्परं प्राप्नो-
ति, 'स्कन्नः' प्राप्नोऽयं, 'यज्ञः', 'प्रजनयतु' प्रजां उत्पादयतु ।
यदिदं हविः 'अस्कान्' स्कन्दतिस्म, तदिदं न विनष्टं किन्तु
'अजनि', हविश्च नैव निष्पन्नं, अत एव 'प्राजनि' प्रजापशु-
रूपेण प्रकर्षेण जायते, 'स्कन्नात्', अस्माद्धविषः 'वृषा' सेचन-
समर्थः, 'आजायते', अतो वयं च 'स्कन्नात्', हविषः 'प्रजनि-
षीमहि' प्रजा पशुसमृद्धिं भूयास्म ॥

(८) यदा यज्ञस्य विघ्नकरं भयमुपस्थितं भवति । तदा सर्व-
यागद्रव्याणि द्रोणकलशे गृहीत्वा होममन्त्रमाह । "ये देवा
येषामिदं भागधेयं बभूव । येषां प्रयाजा उत्तानूयाजाः ।
इन्द्रज्येष्ठेभ्यो वरुणराजभ्यः । अग्निहोतृभ्यो देवेभ्यः (स्वाहा)"
इति । 'ये देवाः', द्युलोकवासिनः सन्ति 'येषां' देवानां, 'इदं'
सर्वं पुरोडाशादिकं, 'भागधेयं बभूव' सङ्कल्पितं भवति ।